

DÜNYA'NIN NERESİNDEYİZ

Sınırları belirli bir alanda belli bir zamandaki yaşayan insan sayısına **nüfus** denir.

Nüfusu etkileyen önemli üç unsur

***** doğumlar

***** ölümler

***** göçler (iç ve dış göçler)

Neden nüfus sayımı yapılır?

- * Nüfus miktarı
- * Nüfusun ülkeye dağılışı
- * Yaş gruplarına göre nüfus miktarı
- * Kır-kent nüfusu
- * Kadın-erkek nüfusu
- * Eğitim durumu
- * Nüfusun sektörel yapısı
- * Nüfus hareketleri (Göçler) ve benzer özellikleri belirlemek için nüfus sayımı yapılır.

Ülke, kaynaklarını doğru ve planlı olarak kullandığı zaman daha hızlı kalkınır ve gelişir.

Dünya nüfusu, 2005 yılı Dünya Bankası verilerine göre 6,420 milyardır.

Yıllar	Dünya nüfusu	Yıllara göre dünya nüfusunun değişimi
1000	310 milyon	
1700	610 milyon	
1800	980 milyon	
1900	1 milyar 650 milyon	
1950	2 milyar 520 milyon	
1970	3 milyar 700 milyon	
1990	5 milyar 270 milyon	
2000	6 milyar 060 milyon	
2005	6 milyar 420 milyon	

DÜNYANIN HER YERİNDE NÜFUS DAĞILIMI EŞİT MİDİR?

Dünya nüfusu geçmişten günümüze kadar sürekli artış eğiliminde olmuştur. Nüfus artışı her kıtada farklı boyutlarda olmuş ve dünyada nüfus dengeli dağılmamıştır. Yani nüfus dünyanın her yerinde eşit değildir.

NÜFUSUN DAĞILIŞINDA ETKİLİ FAKTÖRLER

Doğal ve beşeri faktörler olarak ikiye ayrılır.

Fiziki Faktörler(Doğal)

1. Yeryüzü şekilleri
2. İklim özellikleri
3. Bitki örtüsü
4. Toprak verimliliği
5. Su kaynakları
6. Kara ve denizlerin dağılışı
- 7- Coğrafi konum
8. Yer altı kaynakları
9. Bakı(güneş ışınlarının geliş açısı)
10. Enlem

Beşerî ve Ekonomik Faktörler

1. Ulaşım
2. Sanayileşme
3. Ticaret
4. Tarım
5. Yer altı zenginlikleri
6. Turizm
7. Tarihî faktörler
8. Göçler

Nüfusun yeryüzünde yoğun olduğu yerler

1. ABD'nin doğu kıyıları
2. Avrupa'nın kıyı kesimleri
3. Muson Asyası (Çin, Hindistan, Pakistan, Bangladeş), Japonya, Endonezya, Nil Vadisi

Dünyanın Seyrek Nüfuslanmış Yerleri

1. Ekvator çevresinde alçak olan çok nemli gür ormanlık alanlar
2. Soğuk bölgeler (Sibirya, Alaska, Grönland)
3. Yüksek, dağlık, engebeli yerler seyrek nüfusludur.

Dünyanın Nüfuslanmamış Yerleri

1. Su yüzeyleri
2. Kutup bölgeleri (Antarktika)
3. Çöller

Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu ülkelerin Özellikleri

Tüketici nüfus fazladır.

Gıda ihtiyacı fazladır.

Çevre sorunları fazladır.

İşgücü potansiyeli fazladır

İklim şartları elverişlidir.

İş olanakları çoktur

Ülke alanı küçüktür.

Nüfus yoğunluğunun az olduğu ülkelerin özellikleri

Tüketici nüfus azdır.

Çevre sorunları azdır.

İşgücü potansiyeli azdır.

Ülke alanı geniştir.

Yer şekilleri dağlık engebeleridir.

İklim şartları kötüdür.

Nüfusu Artıran Faktörler

Doğumların fazla olması

* Sağlık hizmetlerinin gelişmesi, buna bağlı olarak ölümlerin azalması

* İş imkanları, beslenme ve barınma imkanlarının iyi olması

* Ülke dışından ülke içine olan göçler

* Sınırların genişlemesi

Nüfusu Azaltan Faktörler

* Savaşlar

* Doğal afetler

* Kadının iş hayatına girmesi

* Nüfus planlama çalışmaları

* Ülke içinden ülke dışına olan göçler

* Sınırların daralması

NOT: İnsanların dünyada eşit olmayan bir biçimde yayılmasının temel nedeni doğal koşullardır.

TÜRKİYE'NİN ÖNEMİ:

Türkiye'nin özel konumu çeşitli yönleriyle incelendiğinde, dünya üzerinde çok

önemli bir yere sahip olduğu görülür.

* Türkiye Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunur.

Bunun sonucunda;

*Üç kıta arasında köprü durumundadır.

* İpek Yolu ve Baharat Yolu gibi iki önemli ticaret yoluna geçitlik yapmıştır.

* Ortalama yükseltisi fazla olan bir ülkedir.

* Yükseltisi batıdan doğuya doğru artmaktadır.

* Türkiye özel konumu nedeniyle bir çok uluslar arası kuruluş üyesidir.

* En uzun kara sınırı Suriye, en kısa kara sınırı Azerbaycan ile.

- * Türkiye Avrupa'da Yunanistan ve Bulgaristan, Asya'da Ermenistan, Azerbaycan, İran, Irak ve Suriye ile komşudur.
- * Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahiptir.

İşte bu nedenlerden dolayı :

Türkiye'nin stratejik önemi artmıştır.

Boğazlardan geçiş ücreti alınarak gelir elde edilmektedir.

Dünyada sık nüfuslu alanların genel özellikleri

- İklim şartlarının uygun olduğu alanlardır.
- Arazisi düz ve verimli alanlardır.
- Endüstrinin geliştiği alanlardır.
- Ulaşımın kolay olduğu alanlardır.
- Yer altı ve yer üstü kaynakları bol olan alanlardır.
- Tarım, hayvancılık, ticaret, turizm etkinliklerinin yoğunlaştığı alanlardır.

Dünyada seyrek nüfuslu alanların genel özellikleri

- Arazinin yüksek, engebeli, eğimli olduğu alanlar ile toprağın verimsiz olduğu alanlardır.
- Ulaşımın zor yapıldığı yerlerdir.
- İklimin sert, yağışın az kuraklığın fazla olduğu yerlerdir
- Sanayi, ticaret, turizm ve bayındırlık çalışmalarının gelişmediği alanlardır.

Dünyada nüfusun ve ekonomik faaliyetlerin yoğun olduğu yerler

- Batı Avrupa ülkeleri (Fransa, İngiltere, Hollanda, Belçika, Lüksemburg)
- Orta Avrupa ülkeleri (Almanya, İsviçre, Macaristan, Avusturya, Çek cumhuriyeti, Slovakya)
- Güneydoğu Asya ülkeleri (Malezya, Endonezya)
- Afrika'da Nil Vadisi
- Kuzey Amerika'nın kuzeydoğu kıyıları.

Dünyada nüfusun ve ekonomik faaliyetlerin seyrek olduğu yerler

- Kuzey-Güney kutbu ve çevreleri
- Dönenceler çevresindeki çöl alanları
- Bataklık alanlar
- Ekvatorial bölgedeki Amazon ve Kongo havzaları gibi sık ormanlık alanlardır.
- Dağlık ve engebeli alanlar

KİM NEREDE ÇALIŞIYOR?

İnsanlar yaşamlarını sürdürmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli ekonomik faaliyet kollarında çalışmak zorundadırlar. Çevremize baktığımızda birçok kişinin farklı mesleklerde çalıştığını görürüz. Memur, çiftçi, doktor, öğretmen, terzi, market sahibi, kasap gibi.

70 milyondan fazla nüfusa sahip ülkemizde 25 milyondan fazla insan çalışmaktadır.

İnsanların çalıştığı ekonomik faaliyet kolları

1. Tarım
2. Sanayi
3. Hizmet olarak 3 gruba ayrılır.

Ekonomik faaliyetler içerisinde hizmet ve sanayinin çok olduğu ülkeler daha gelişmiş, gelir düzeyi daha yüksek ülkelerdir.

1. Tarım

Toprakten ve denizden elde edilen ürünlerin üretimindeki iş kollarıdır.

Çiftçilik

Madencilik

Meyvecilik

Sebzecilik

Hayvancılık

Balıkçılık

Ormancılık

Avcılık

Toplayıcılık vb. bu gruba girer.

Tarımın önemli geçim kaynağı olduğu ülkeler

- ★ Gelişmemiştir.
- ★ Hammadde satar, işlenmiş maddeler alır.
- ★ Tarımsal üretimin bir kısmı dış ülkelere gönderilebilir.
- ★ Kişi başına düşen gelir azdır.
- ★ Enerji tüketimi azdır.

2. Sanayi

Hammaddelerin işlendiği ekonomik değeri yüksek ürünlerin elde edildiği faaliyetlerdir.

Metal işleri

Otomotiv üretimi

Makine üretimi

Tekstil üretimi

Kimyasal ürünlerin üretimi

İnşaat yapma

Demircilik

Mobilyacılık

Fırıncılık vb. bu gruba girer.

Sanayinin önemli geçim kaynağı olduğu ülkeler

- * Gelişmiştir.
- * Hammadde dış alımı fazladır.
- * Aldığı hammaddeyi, alarak işler ve daha pahalı ürünler olarak satar. Bu ülkelerde hammadde bol olacak diye bir kaide yoktur. Gelişime bağlı olarak hammaddeyi alıp işleyip de satabilirler. Buna Japonya en güzel örnektir.
- * Kişi başına düşen gelir fazladır.
- * Enerji tüketimi özellikle sanayide çoktur.

NOT: Sanayinin geliştiği ülkelerde savunma sanayine olan yatırım da fazladır.

3. Hizmet

İnsanların günlük hayatındaki işlerinin kolaylaştırıldığı faaliyetlerdir.

Ticaret

Turizm

Eğitim

Sağlık, Bankacılık, Ulaşım, Muhasebe, Güvenlik

Eğlence, İletişim vb. bu gruba girer.

Tarım sektöründe çalışan nüfusun yoğun olduğu ülkeler fazla gelişme gösterememiştir. Hizmet ve sanayi sektöründe çalışan nüfusun fazla olduğu ülkeler ise oldukça gelişmiş ülkelerdir.

Malavi, Bolivya, Arnavutluk, Bangladeş ve Jamaika gibi ülkelerde tarım alanında çalışan nüfusun oranı yüksek iken **ABD, Japonya, İngiltere, Norveç, Güney Afrika** gibi ülkeler hizmet ve sanayi sektörü alanında gelişme göstermiştir. Tarım sektörüne ağırlık veren ülkelerin gelişmişlik düzeyi yetersiz, hizmet ve sanayi sektörüne ağırlık veren ülkelerin gelişmişlik düzeyi yüksektir.

Sanayileşmiş ülkelerde tarımda çalışan insan sayısı azdır.

Ancak tarımdan elde edilen verim oldukça yüksektir.

Sanayileşmiş ülkelerde tarım alanında modern yöntemler uygulandığı gibi teknik araç ve gereçlerden yararlanarak daha çok gelir ve verim elde edilir.

Hizmetlerin önemli geçim kaynağı olduğu ülkeler

- ★ Ulaşım, ticaret, eğitim, turizm gibi sektörler vardır.
- ★ Gelişmiştir.
- ★ Gelir düzeyi yüksektir.
- ★ Kişi başına düşen gelir fazladır.

Hizmet sektörü içerisinde son yıllarda en hızlı gelişeni iletişim sektörüdür. Bilgisayar, cep telefonu, uydu yayıncılığı hızla gelişen hizmet sektörlerindendir.

Afrika

Ülke	Tarım	Sanayi	Hizmet
Nijerya	%45	%4	%51
Mısır	%34	%12	%54
Senegal	%81	%6	%13
Nijer	%85	%3	%12
Kongo	%75	%5	%20
Etiyopya	%80	%8	%12
Burkina Faso	%87	%4	%9

Kaynak: Geographica Ansiklopedik Dünya ve Ülkeler Büyük Atlası (2005)

Asya

Yandaki tabloda da görüldüğü gibi Asya'da yer alan ülkelerde farklı gelişim söz konusudur. Güney Kore Japonya sanayisiyle çok gelişmiş iki ülkedir. Kuveyt tarım sektöründe çalışanların en az olduğu ülkedir.

Ülke	Tarım	Sanayi	Hizmet
Çin	% 9	% 20	% 71
Endonezya	% 54	% 8	% 38
Güney Kore	% 18	% 27	% 55
Hindistan	% 63	% 11	% 26
Japonya	% 7	% 24	% 69
Bangladeş	% 57	% 10	% 33
Kuveyt	% 1	% 9	% 90
Afganistan	% 61	% 14	% 25
Irak	% 30	% 22	% 48
Türkiye	% 50	% 15	% 35

Kaynak: Geographica Ansiklopedik Dünya ve Ülkeler Büyük Atlası (2005)

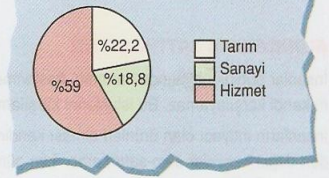
Ekonomik anlamda gelişmiş ülkelerin genel özellikleri

- ★ Halkın çoğu hizmet ve sanayi sektöründe çalışır.
- ★ Enerji tüketimi çoktur.
- ★ Kişilerin temel ihtiyaçları kolayca karşılanabilir.
- ★ Kişi başına düşen milli gelir yüksektir.
- ★ Okur yazar oranı yüksektir.
- ★ Doğum oranı azdır.
- ★ Ortalama ömür uzundur.
- ★ Hammadde alıp (ithal), sanayi ürünleri satar (ihraç).

Ekonomik anlamda gelişmemiş ülkelerin genel özellikleri

- Halkın çoğu tarım sektöründe çalışır.
- Enerji tüketimi azdır.
- Kişilerin temel ihtiyaçları kolayca karşılanamaz.
- İç göç fazladır.
- Çarpık kentleşme çoktur.
- Kişi başına düşen milli gelir düşüktür.
- Okur yazar oranı düşüktür.
- Doğum oranı fazladır.
- Ortalama ömür kısadır.
- Hammadde satıp (ihraç), sanayi ürünleri alır (ithal).

Ülkemizde çalışanların sektörel dağılımı yandaki gibidir.

Bazı ülkeler ve bu ülkelerde ekonomiye katkıda önde olan iş alanları

Ülke	Ekonomik faaliyet
Finlandiya	İletişim (telekomünikasyon) alanında (Nokia), Orman ürünleri
İsveç	Otomotiv (Volvo, Saab) ve iletişim (Ericsson)
Almanya	Otomotiv (BMW, Mercedes, Volkswagen, Opel vs.)
Kanada	Orman ürünleri
Kuveyt	Petrol
İspanya	Turizm
Maldivler	Turizm
Japonya	Elektronik, otomotiv (Toyota, Suzuki, Subaru, Honda...)
Kore	Elektronik, otomotiv (Hyundai, Kia...)
Çin	Oyuncak
Norveç	Balıkçılık
İsviçre	Saat
Brezilya	Kahve
Mısır	Turizm
Özbekistan	Pamuk
Güney Afrika	Elmas, altın
Hollanda	Çiçekçilik

Azerbaycan, Kuveyt, Kazakistan ve Venezuela gibi ülkelerde petrol sanayisinin olması bu ülkelerin hangi özellikleriyle yakından ilgilidir?

Azerbaycan, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerin gelişmesinde petrol yataklarına sahip olmaları etkili olmaktadır.

Zengin yer altı kaynaklarına sahip olmalarına rağmen Afrika ülkelerinin bir çoğunda tarımsal faaliyetler ön plandadır. Bu ülkelerin yer altı kaynaklarını kullanabilecekleri ekonomik faaliyetler yapamamasının nedeni ne olabilir?

Afrika ülkelerin çoğunda zengin hammadde kaynakları olmasına rağmen bu ülkeler gelişmiş ülkelerin sömürgeleri olduğundan sanayileri gelişmemiştir. Bu ülkelerde tarım en önem ekonomik faaliyet koludur.

Ekonomik faaliyetlerin ülkelere göre çeşitlilik göstermesinde birçok faktör etkili olmaktadır. Bu faktörleri örneklerle açıklayalım:

İtalya, Fransa, Türkiye, Yunanistan, Maldivler, Hawaii gibi ülkelerin gelişiminde turizm olanaklarının fazla olması etkilidir. (tarihi eserler, uygun iklim ve güzel plajlar)

İsveç, Norveç, Kanada gibi ülkelerin gelişiminde orman ve ormana dayalı sanayinin gelişmesinde etkili olmuştur.

ABD, Almanya, Fransa, Japonya, Kore, İngiltere gibi ülkelerin gelişiminde otomotiv sanayinin rolü büyüktür.

ALDIKLARIMIZ, SATTIKLARIMIZ

Belirli bir kazanç sağlamak amacıyla her türlü mal ve hizmetin alım satım faaliyetlerine **ticaret** adı verilir. Bir ülkenin sınırları içindeki iç pazara yönelik ticaret **iç ticaret**, ülkeler arasında dış pazara yönelik ticaret ise **dış ticaret** olarak adlandırılır.

Ülkeler ürettikleri malların ya da ham maddelerin fazlasını diğer ülkelere satar.

Dış ticaret içinde yer alan bu faaliyete **dış satım (ihracat)** adı verilir.

Dış ticaret ile satılan malların döviz olarak karşılığına dış ticaret hacmi denir.

Ülkelerin ihtiyacı olan çeşitli ürünleri diğer ülkelerden satın alması faaliyetine ise **dış alım (ithalat)** adı verilir.

Bir ülkenin ihracatı ve ithalatı üzerinden alınan vergiye **gümrük vergisi** denir. Devlet gümrük vergisinin alınmasından sorumludur ve bazı kuruluşları aracılığıyla bu işi yapar. Ülkelerin giriş ve çıkışlarında **gümrük kapısı** olarak adlandırılan vergi denetiminin yapıldığı yerler vardır.

Ülke	Başkenti	Gümrük Kapısı	ÜLKE	BAŞKENT
Suriye	Şam	Nusaybin, Cilvegözü, Ceylanpınar	Azerbaycan	Bakü
İrak	Bağdat	Habur	Özbekistan	Taşkent
iran	Tahran	Gürbulak, Esendere	Kırgızistan	Bişkek
Gürcistan	Tiflis	Sarp	Kazakistan	Astana
Ermenistan	Erivan	Akyaka	Türkmenistan	Aşkabat
Nahcivan	Özerk Bölge	Dilucu	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	Lefkoşa
Yunanistan	Atina	İpsala		
Bulgaristan	Sofya	Kapıkule		
Türkiye'nin sınır komşuları			Türki Cumhuriyetler	

Son yıllarda ülkeler arasında belirlenen bazı merkezlerde gümrük vergisi ödemeden mal alımı ve satımı yapılan serbest ticaret bölgeleri oluşturulmaktadır.

İHRACAT

Bir ülkenin ürettiği malları başka bir ülkeye veya ülkelere satmasına **ihracat (dışsatım)** adı verilir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı Verileri, 2004.

İTHALAT:

Bir ülkenin başka bir ülkeden mal satın almasına **ithalat (dış alım)** denir.

YILLAR	2003	2004	2005	2006
İhracat	47.253	63.167	73.476	85.309
İthalat	69.340	97.540	116.774	137.449
İhracatın ithalatı karşılama oranı	%68	%65	%63	%62

Ülkemizin ihracat ve ithalat miktarları (milyon dolar)

Tabloda da görüldüğü gibi aldığımız ürünlere verdiğimiz para, sattığımız ürünlerden aldığımız paradan daha fazladır. Buna göre dış borç artmaktadır.

Ülkemizle ticaretinin en fazla olduğu ilk 10 ülke aşağıdaki grafiklerde verilmiştir.

Görüldüğü gibi en çok ticari ilişkide bulunduğumuz ülke en çok Türk'ün çalıştığı Almanya'dır.

Ülke	İhracat	Ülke	İthalat
Almanya	% 7.4	Almanya	% 9.4
ABD	% 3.7	İtalya	% 5.4
İngiltere	% 3.6	Rusya	% 5.4
İtalya	% 3.1	Fransa	% 4.1
Fransa	% 2.8	İngiltere	% 3.5
İspanya	% 1.7	A BD	% 3.4
Hollanda	% 1.5	İsviçre	% 2.9
Rusya	% 1.3	Çin	% 2.6
İsrail	% 1.0	İspanya	% 2.0
Yunanistan	% 0.9	İsrail	% 1.9

Kaynak: TÜİK 2005

Ülkemizin en çok ihraç (dış satım) ettiği ürünler;

- pamuk, fındık, üzüm, tütün, incir, baklagiller
- tekstil ürünleri
- konfeksiyon
- beyaz eşya
- otomobil
- ham madenler (Bor, krom, demir)

Ülkemizin en çok ithal (dış alım) ettiği ürünler;

- teknolojik araç ve gereçler
- makine
- petrol
- suni gübre (fosfat)
- ilaç
- kimya ürünleri
- silah
- tropikal meyveler

Ülkemizin ithalatında en önemli paya **işlenmiş ürünler** (sanayi ürünleri) sahiptir.

İhracatında ise **ham maddeler** önemli bir paya sahipken günümüzde sanayi ürünleri önemli bir paya sahip olmuştur. Ülkemiz **endüstrileşme** süreci geçiren bir ülkedir.

Bir ülkenin ithalatında en önemli paya hammaddeler, ihracatında ise işlenmiş ürünler (sanayi ürünleri) sahip ise bu durum o ülkenin '**sanayileşmiş- gelişmiş**' olduğunu gösterir. Bunun tersi ise, '**gelişmemiş**' bir ülke olduğunu gösterir.

ihracat yaptığımız ülkeler

Almanya	ABD
İngiltere	İtalya
Fransa	İspanya
Hollanda	Rusya
İsrail	Yunanistan

ithalat yaptığımız ülkeler

Almanya	İtalya
Rusya	Fransa
İngiltere	ABD
İsviçre	Çin
İspanya	Hollanda

Almanya'dan aldıklarımız: Hurda demir, çelik, taşıt araçları, kimyasal ürünler, boya maddeleri **Almanya'ya sattıklarımız:** Meyve, sebze, deri ürünleri, konfeksiyon ürünleri

Türkiye ihracatının yaklaşık olarak % 22'sini ve ithalatının % 16'sını Almanya ile yapmaktadır. Kuşkusuz bu durumun en önemli nedenleri arasında 2 milyondan fazla vatandaşımızın Almanya'da yaşamasıdır.

İTHALAT ÜRÜNLERİMİZ

- Petrol Doğal gaz
- İş makineleri
- Saat
- Otomobil ve yedek parça
- Muz
- Pirinç
- Alüminyum
- Parfümeri ve kozmetik ürünler
- Elektrikli makineler ve endüstri cihazları /

İHRACAT ÜRÜNLERİMİZ

- Pamuk
- Fındık
- Turuncgiller
- Kömür
- Elektronik ürünler
- Uçak
- İlaç
- Optik ve ölçü aletleri
- Kauçuk
- Kahve
- Balık
- Et
- Kalay
- Sigara
- Tütün
- Üzüm

- İncir
- Hali
- Cam
- Bakır
- Çinko
- Tekstil
- Çeşitli makineler
- Ceviz
- Mobilya
- Krom
- Mermer
- Tahıl
- Ayakkabı
- Petro kimya ürünleri
- Deri ürünleri
- Antep Fıstığı
- Otomobil
- Bor
- Manganez
- Baklagiller

KÜLTÜRLER ARASI KÖPRÜ

Bir dünya haritasına baktığımızda ülkemizin bulunduğu konumla ilgili neler söyleyebiliriz?

- 1- İki eski kıtayı birbirine bağlıyor, Üç kıtanın geçiş yolları üzerindedir. (Asya -Avrupa- Afrika)
- 2- Üç tarafı denizlerle çevrilidir; kuzeyde Karadeniz, güneyde Akdeniz, batıda Ege Denize, kuzeybatıda Marmara denizi bulunur.
- 3- İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazları Türkiye'nin kontrolündedir. Karadeniz'den Akdeniz'e geçişler Türkiye'nin üzerinden olur.
- 4- Kuzeybatısında sanayi bakımından gelişmiş Avrupa ülkeleri; güney ve güneydoğusunda petrol bakımından zengin Ortadoğu ülkeleri bulunur. Türkiye bu ülkelerin ortasında yer alır.
- 5- Yurdumuz doğu uygarlıkları ile batı uygarlıklarının kesiştiği yerdedir. Bu yönüyle Türkiye dünya turizminde önemli bir yere sahiptir.

Anadolu neden ilkçağlardan beri dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biri olmuştur?

- İklim koşullarının yaşamaya elverişli olması (dört mevsimin yaşanması)
- Bol su kaynaklarının bulunması
- Önemli ticaret yollarının ve ulaşım yollarının merkezinde bulunması
- Farklı kültürlerle, medeniyetlere ve devletlere ev sahipliği yapmış olması

Atatürk'ün milli dış politikasının temelini tam bağımsızlık, karşılıklılık (mütekabiliyet) ve devletlerin eşitliği oluşturmaktadır.

1. Dünya Savaşı'nın ardından uluslar arası barış ve güvenliği sağlamak, adaletli ve onurlu ilişkiler sürdürmek amacıyla kurulan **Milletler Cemiyeti'ne** Türkiye **1932'de** üye olmuştur.
2. Aynı işlevi yürüten ve 2. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan **Birleşmiş Milletlere** ise kurucu 50 asil üye arasında yer alarak **1945'te** üye olmuştur. Günümüzde dünya devletlerinin 189'u bu örgüte üyedir.
3. 1937'de Türkiye, İran, Irak ve Afganistan birlikte hareket ederek, İtalya'nın doğu ülkelerine yönelik yayılma politikalarına karşı iş birliği içine girdiler ve Sadabat Pakt imzaladılar. Böylece, dört ülke dostluk ilişkileri sürdürecekleri, birbirlerine saldırıda bulunmayacaklarına ve sınırlarının korunmasına saygı duyacaklarına söz verdiler.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tek teknik yardım kuruluşu olan TİKA

(Türk İş birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı)

24 Ocak 1992 tarihinde Dışişleri Bakanlığına bağlı bir teşkilat olarak kurulan TİKA, 1999 yılından itibaren Başbakanlığa bağlı olarak çalışmalarına devam etmektedir. Başta Türk dilinin konuşulduğu ülkeler ve Türkiye'ye komşu ülkeler olmak üzere,

gelişme yolundaki ülkelerin kalkınmalarına yardımcı olmalı ve bu ülkelerle ekonomik, ticari, teknik, sosyal, kültürel, eğitim alanlarında iş birliğini geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Bunun için TİKA, projeler ve programlar düzenlemektedir. Yukarıdaki amaçları doğrultusunda TİKA, üç kıta ve 37 ülkede görev yapmaktadır.

Türk işbirliği ve Kalkınma Ajansı(TİKA)'na üyedir.

Türk Cumhuriyetleri, komşu ve diğer ülkelerle olan kültürel ve tarihi yakınlığımız, kültürel ve ekonomik ilişkilerimizi de etkilemiştir.

Türkiye'nin yapısı ve konumu; dış politikaya belirli bir görüş ile bakmayı, ülkelerle olan ilişkilerimizde sağlam dayanaklar ve antlaşmalara bağlı bir politika takip etmemizi sağlamıştır.

Türkiye'nin kalkınması, ticaretinin sağlam temellere oturtulması yurt ve dünyadaki barış ortamıyla sağlanır fikri hakimdir.

Atatürk, bunun bilinciyle tüm devletlerle iyi ilişkiler kurmaya çalışmış, dostluk antlaşmaları imzalamıştır.

Atatürk'ün 'Yurtta sulh cihanda sulh " sözü de buna güzel bir örnek oluşturmaktadır.

Dünyada 250 milyondan fazla Türk yaşamaktadır. 72 milyonu aşan nüfusu ile ülkemiz en fazla Türk'ün

yaşadığı yerdir. Türkiye sınırları dışında yaşayan vatandaşlarımızın sayısı 5 milyona yakındır. 3,5 milyonu aşan Türk varlığı ile en fazla Türk'ün yaşadığı yer Almanya'dır. Türkler, başta Almanya olmak üzere yaşadıkları bütün ülkelerde Türk kültürünü temsil etmekte ve yaşatmaktadırlar.

Osmanlı Padişahı Kanuni Sultan Süleyman zamanında mimar Hayreddin'in inşa ettiği ve 10 ülkenin desteğiyle (Türkiye'de dahil) onarılan Mostar Köprüsü'nün açılışında, köprü'nün 11 yıl sonra sadece Mostar'ın iki yakasını değil, Avrupa'yı yeniden birleştireceği mesajı verilecek. Boşnakların "Eski Köprü" diye adlandırdıkları köprü'nün yapımına, Kanuni Sultan Süleyman'ın fermanıyla 1557'de başlandı. Köprüyü, Mimar Sinan'ın öğrencisi Hayreddin inşa etti. Kemer formatındaki köprü, kesme taşlarla inşa edildi ve dokuz yılda tamamlandı. Kemerde 456 adet kesme taş kullanıldı. İki yakasına kuleler inşa edildi. Mostar şehrine adını veren 20 metre yüksekliğindeki köprü, 28.6 metrelik ayak açıklığıyla 20. yüzyıla kadar Avrupa'nın 'ayak açıklığı en uzun" köprüsü unvanını taşıdı. (1993'te bombalanarak Hırvatlar tarafından yıkıldı.

1876-1809 yılları arasında Osmanlı Devleti'ni yöneten Sultan II. Abdülhamit, demir yollarına önem vermesinin nedenlerini hatıratında şöyle yazar:

"Bütün kuvvetimle Anadolu demir yollarının inşasına hız verdim. Gaye, Mezopotamya ve Bağdat'ı Anadolu'ya bağlamak, İran Körfezi'ne kadar ulaşmaktır. Alman yardımı sayesinde bu başarılmıştır. Eskiden tarlalarda çürüyen hububat şimdi iyi sürüm bulmaktadır. Madenlerimiz dünya piyasasına arz edilmektedir. Anadolu için iyi bir gelecek hazırlanmıştır."

Farklı ülkelerde ortak bir neşe kaynağı... O, çok tanınmış bir fıkra kahramanı olarak Anadolu ve Batı ülkelerinde Nasrettin Hoca, Azerbaycan'da Afandi, Uygur Türklerinde Nasrettin olarak tanınmaktadır. **UNESCO, 1996 yılını "Dünya Nasrettin Hoca Kahkaha Yılı"** olarak kabul etmiştir.

Dünyaca tanınan halk düşünürü Nasrettin Hoca, 13. yüzyılda Sivrihisar Akşehir civarında yaşamış olup **öğretmenlik, kadılık ve imamlık** yapmıştır.

TÜRK DÜNYASI : TÜRK CUMHURİYETLERİ VE BAZI ÖZELLİKLERİ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Bağımsızlık Tarihi: 24 Ağustos 1991

Başkenti: **Lefkoşa**

Yüzölçümü: 3.354 km

İklimi: Akdeniz iklimi

Ekonomi: Tarım en önemli ekonomik faaliyettir. Son yıllarda turizm de gelişme göstermektedir. Ülkemiz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ekonomik, eğitim, askeri, kültürel ve siyasi alanlarda destek vermektedir.

Kırgızistan Cumhuriyeti

Bağımsızlık Tarihi: 31 Ağustos 1991

Başkenti: **Bişkek**

Yüzölçümü: 198.500 km

Nüfusu: 4.769.877 İklimi: Karasal iklim

Ekonomi: Ülkemizle Kırgızistan arasında birçok ekonomik proje konusunda işbirliği vardır. Çok çeşitli madenler ve elektrik dış ticarete önemli yer tutar.

Kırgızistan'da hayvancılık çok gelişmiştir. Bu nedenle Türkiye bu ülkeden **ham deri** almaktadır.

Özbekistan Cumhuriyeti

Bağımsızlık Tarihi: 31 Ağustos 1991

Başkenti: **Taşkent**

Yüzölçümü: 447.000 km

Nüfusu: 24.102.473 İklimi: Karasal iklim

Ekonomi: Ülkemizle Özbekistan Cumhuriyeti arasında kültür, bilim, eğitim, sağlık, spor ve turizm alanında iş birliği anlaşması yapıldı. **Tekstil**, petrol ve yan ürünleri, **pamuk**, elektronik aletler, meyve konserve ticari ürünlerdir.

Özbekistan dünyanın dördüncü pamuk üreticisidir.

Biz Özbekistan'a: Tahıl ürünleri , tıbbi aletler ve elektrikli ev aletleri satmaktayız.

Türkmenistan Cumhuriyeti

Bağımsızlık Tarihi: 16 Aralık 1991

Başkenti: **Aşgabat**

Yüzölçümü: 448.100 km

Nüfusu: 4.521.000 İklimi: Karasal iklim

Ekonomi: Türkmenistan bir tarım ülkesidir. En önemli ürün pamuktur. Madenler, petrol ve petrol ürünleri de önemlidir. Türkmenistan'ın doğalgaz kaynağı da zengindir. Türkmen doğal gazı boru hattı ile hem ülkemizde kullanılabilecek hem de ülkemiz üzerinden Avrupa'ya sevk edilebilecektir.

Azerbaycan Cumhuriyeti

Bağımsızlık Tarihi: 30 Ağustos 1991

Başkenti: **Bakü**

Yüzölçümü: 86.600 km

Nüfusu: 7.908.224

İklimi: Karasal iklim

Ekonomi: Ülkemizle ekonomik, sosyal ve kültürel alanda iyi ilişkiler içindedir. Petrol ve petrol ürünleri, pamuk, pamuk ipliği, elektronik aletler önemli ticari ürünlerdir.

Kazakistan Cumhuriyeti

Bağımsızlık Tarihi: 16 Aralık 1991

Başkenti: **Astana**

Yüzölçümü: 2.717.000 km

Nüfusu: 16.824.825

İklimi: Karasal iklim

Ekonomi: Tarım ürünleri, madeni kaynaklar ve hayvansal ürünler ticaretin içinde önemli bir yer tutar. Ülkemiz, ticari alanda gelişme içinde olan Kazakistan ile bankacılık alanında iş birliği yapmaktadır.

Ahmet Yesevi üniversitesi (06-06-1991) tarihinde kuruldu.

Türkiye, Türk Cumhuriyetleri'nden genel olarak şu ürünleri ithal eder:

- işlenmiş mallar
- kimyevi maddeler
- madeni yakıtlar ve yağlar
- çeşitli eşya ve gıda maddeleri

En fazla ihraç ettiğimiz ürünler:

- işlenmiş maddeler
- gıda maddeleri
- canlı hayvan
- makine ve ulaştırma araçları
- kimyevi maddeler
- ham madenler

Günümüz ihracatında sanayi ürünlerinin payı artmaktadır. Bu da ülkemizin gelişmişlik yolunda attığı adımları gösterir.

Türk Cumhuriyetleri kültürel ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan projeleri sürdürmek amacıyla

BİRLİKTEYİZ:

— Bir toplumu oluşturan bireylerin bir konuda duygu, düşünce ve çıkar birliği içinde olmalarına **dayanışma** adı verilir. Toplum halinde yaşayabilmek için insanların dayanışma içerisinde olmaları ve birbirlerine yardımcı olmaları gerekir.

— Dayanışma, uluslararası birlik ve beraberliği güçlendirir. Toplamlar güçlü ve huzurlu bir yapıya sahip olurlar.

— Dayanışma ve yardımlaşmanın toplum yaşamındaki önemi büyüktür. Yardımlaşma ve dayanışma ihtiyacının en çok hissedildiği durumlar; doğal afetler ve çevre sorunlarıdır.

— Deprem, sel, toprak kayması, çığ düşmesi gibi doğa olaylarının başta insanlar olmak üzere canlılar üzerinde oluşturduğu zararlı etkilere **doğal afetler** denir.

— Ülkemizde zaman zaman çeşitli doğal afetler görülmektedir. Bu olaylar sonucunda **can ve mal kayıpları** yaşanmaktadır. Bunun yanında **yollar, alt yapı sistemleri, ulaşım ve iletişim araçları** da zarar görmektedir

— **Doğal afetlerin yol açtığı olumsuzlukları en aza indirmenin yolu, uluslararası yardımlaşma ve dayanışmadır.**

— Uluslararası yardımlaşma işini öncelikle yardım kuruluşları üstlenmiştir. Uluslararası kuruluşlar dün yanın herhangi bir yerinde yaşanan bir doğal afette, orada yaşayan insanların gereksinimi olan her türlü yardımı yapmak için harekete geçerler

— Yardım kuruluşlarının zarar gören insanlara zamanında ve eksiksiz yardım edebilmesi, her şeyden önce bu kuruluşların

birbirleri ile uyumlu çalışmalarına bağlıdır. Özellikle doğal afetlerin çok sayıdaki insanı ve geniş bir alanı etkilediği durumlarda uyumlu çalışmanın önemi daha da artmaktadır.

Cevre ile ilgili Uluslar arası örgütlerden belli başlıcaları:

- Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
- Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
- Birleşmiş milletler Çevre programı (UNEP)
- Dünya Bankası (IMF)
- Uluslar arası Ekonomik İşbirliği ve kalkınma Teşkilatı(OECD)

Başlıca çevre sorunları: * Katı ve sıvı atıklar

* Hava kirliliği

* Erozyon, seller

* Küresel ısınma

Kayseride bulunan Seyfe Gölünün yanlış uygulamalar sonucu tamamen kurumıştır. Kuşların, en önemli göç yolları üzerinde bulunduğu gölde yaklaşık 187 kuş türünün barınacağı olduğu şimdi ise göl kurduğundan 100 bine yakın kuş türünün bölgeyi terk ettiği görülüyor.

BİRBİRİMİZİ TANIYORUZ:

— Uluslararası kültür ve spor etkinlikleri, toplumlar arası ilişkileri kuvvetlendirmektedir.

— Uluslararası spor etkinlikleri, kültürler arası köprü vazifesi görür. Kültürlerin buluşmasını, bir araya gelmesini sağlar. Kültürel değerler karşılaşır, kaynaşır.

— Estetik, demokratik değerlerin yükselmesini sağlamak, ülkeler arasında dayanışma ve barışa katkıda bulunmak amacıyla uluslararası etkinlikler düzenlemektedir. Örneğin; ülkemizde yapılan tiyatro festivallerinin gösterimi için tarihi mekanlar tercih edilmektedir. Festival için ülkemize gelen kişilere tarihi mekanlarımız bu şekilde tanıtılmaktadır.

— İlk kez **Yunanistan'da** ortaya çıkan Olimpiyat Oyunlarında farklı ülkelere katılan yarışmacıların sergilediği birkaç yarış yer alıyordu.

— Tüm dünya ülkeleri için ayrı bir önem taşıyan Olimpiyat Oyunları'nın geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. Olimpiyatlarda, sporcular arasında **ırk, dil, ve siyasal görüş** açısından hiçbir ayırım yapılmamaktadır.

— Olimpiyatlar eski zamanlarda savaş ve çatışmaları sona erdirmek amacıyla düzenlenmekteydi. Sporun uluslararası barışı güçlendireceğine inanılıyordu.

— Belirli zamanlarda düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nın kendi ülkelerinde düzenlenmesi için birden fazla ülke yarış içine girmektedir. Bu ülkeler arasın da **Türkiye'de yer** almaktadır.

— Olimpiyat Oyunları'nın yapılacağı kentler büyük bir özenle seçilmektedir.

— Olimpiyat Oyunları'nın bir ülkede düzenlenmesi o ülkenin dünyaya tanıtılması için büyük bir fırsattır. Ayrıca bu oyunları izlemek için gelen binlerce insan ülkeye **döviz** girdisi sağlar. Farklı din, dil ve ırktaki insanların yakınlaşmasını, tanışmasını ve dostluk köprülerinin atılmasını sağlar.

– Ülkeler hakkında oluşturulan ön yargılar ortadan kalkar. İnsanlar birbirlerine daha sevgiyle ve hoşgörüyle yaklaşır. Spor insanlar arasındaki dostluk ve kardeşliği artırır.

– Sanatsal faaliyetler de spor etkinlikleri gibi ülkelerin yakınlaşmasını sağlar. Ülkemizde gerçekleştirilen film festivalleri de birçok ülkenin ilgisini çekmektedir. Bu çalışmalar kültürlerin yakınlaşmasını, önyargıların ortadan kalkmasını sağlamaktadır.

Notlar:

Kazakistan; Orta Asya da bulunan Türk cumhuriyetlerinin yüzölçümü en geniş olanıdır.

Türkiye cumhuriyetleri içerisinde ithalat ve ihracatta Kazakistan birinci sıradadır.

Bataklık alanlar, Denizden uzak çöller, Dağlarla çevrili yerler nüfusun dağılımını olumsuz etkiler.

Ülkemizin Avrupa'ya açılan en büyük gümrük kapısı Bulgaristan ile olan Kapıkule'dir Sarp sınır kapısı Türkiye ile Gürcistan arasında yer almaktadır.

DÜNYADA NÜFUS DAĞILIMININ GENEL ÖZELLİKLERİ:

- Dünyamızda nüfus dengeli bir şekilde dağılmamıştır.
- Nüfusun yoğun olduğu yerler güney doğu Asya, Avrupa kıtası, kuzey Amerika kıtasıdır.
- Kıtaların iç kısımlarında nüfus kalabalık değildir.
- Orta kuşakta yer alan karaların iç kısımları genelde karasal iklim görüldüğünden veya çöl iklimi görüldüğünden seyrek.
- Ekvator kuşağında alçak yerler çok sıcak olduğundan nüfus yüksek alanlarda toplanmıştır.
- Grönland, Kuzey Amerikanın üst kısımları (Kanada), Asya kıtasının kuzey kesimleri buzullara yakın yerler nüfus bakımından çok seyrek.
- Dünyada nüfus karaların çok olduğu kuzey yarım kürede toplanmıştır.
- Nüfus yoğunluğu en fazla olan kıta Avrupa kıtasıdır.
- Kuzey Amerika kıtası, güney Amerika kıtasına göre daha gelişmiştir.
- Nüfus artış hızının en az olduğu kıta Avrupa kıtasıdır. En fazla göç alan kıtadır.
- Avrupa kıtasının yoğun nüfuslu olmasının nedeni sanayi ve ticaretin gelişmiş olmasıdır.
- Gelişmiş ülkelerde genç nüfus az, yaşlı nüfus fazladır, ekonomik ve sağlık olanakları ileri düzeydedir.

ÜLKEMİZ NÜFUSUNUN GENEL ÖZELLİKLERİ VE DAĞILIMI:

- Ülkemizde genç nüfus fazla, yaşlı nüfus azdır.
- Nüfus yoğunluğunun **en fazla** olduğu bölgemiz Marmara bölgemizdir. **En az** olan bölgemiz Doğu Anadolu bölgemizdir.
- Ülkemizde nüfusun dağılımı dengeli değildir.
- Ülkemizde nüfus hareketi kırsal alanlardan kentlere doğrudur.
- Mevsimlere göre nüfus değişimi ve hareketliliğin yaşandığı bölgemiz Akdeniz bölgemizdir.
- Akdeniz ve Karadeniz bölgemizde nüfus kıyı kesimlerinde yoğundur .nedeni dağların denize paralel uzanması iç kısımlara doğru yükseltinin artmasıdır.
- Nüfus yoğunlukla ovaların bulunduğu alanlarda, maden yataklarının çıkarıldığı alanlarda akarsu boylarında yoğundur.
- Sanayi kentlerinin bulunduğu alanlar yoğun nüfusludur sürekli göç alırlar.

- Nüfusun en az olduğu alanlar Akdeniz bölgesinde Taşeli platosu, Teke yöresidir. Ege Bölgesinde Mentese yöresi, Marmara bölgesinde Yıldız dağları bölümü, Karadeniz Bölgemizin Doğu Karadeniz bölümü, İç Anadolu bölgemizin Tuz gölü ve çevresi , Doğu Anadolu bölgemizin Erzurum ve Kars bölümü ile Hakkari ve çevresidir.

Sorular: 1.

1. Petro - kimya tesisleri genellikle kıyılara yakın yerlerde kurulmuşlardır.
Aşağıdaki petro - kimya tesislerinden hangileri bu genellenmeye uymaz?
A)İzmir B) Mersin C)İzmit D) *Kırıkkale
2. Sanayi kuruluşlarının yerlerinin belirlenmesin de ham maddeye yakınlık önemli bir etkidir. Aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisinin ham maddeye yakın olduğu söylenebilir?
A) İskenderun Demir—Çelik Fabrikası
B) Mersin Petrol Rafinerisi
C) Samsun Bakır İşletmesi
D) *Çaycuma (Zonguldak) Kağıt Fabrikası
3. Çevre sorunları, doğal afetler gibi büyük boyutludur. Sadece meydana geldiği alanı etkilememektedir Çevre sorunları için aşağıdaki çalışmalardan öncelikle hangisinin yapılması gerekir?
A)* Ülkeler arası iş birliği gerçekleştirilmelidir
B) Yardım kuruluşları artırılmalıdır
C) Haberleşme ağı geliştirilmelidir
D) Ülkeler arası ticari ilişkiler geliştirilmelidir.
4. Aşağıdakilerden hangisi uluslararası ilişkileri kuvvetlendiren **kültürel** etkinliklerden değildir?
A) Sinema B) Tiyatro
C) Resim sergisi D) Futbol
5. Marmara Bölgesi sanayi yönünden diğer bölgelerden çok gelişmiştir.
Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi **gösterilemez?**
A) Uygun iklim özellikleri
B) Verimli tarım alanları
C) Enerji kaynaklarının zenginliği
D)Ulaşım şartlarının elverişli olması
6. Aşağıdakilerden hangisi, uluslararası etkinliklerin ülkeler için meydana getirdiği sosyal sonuçlardan biridir?
A) Etkinliğin o ülkede düzenlenmesi o ülkenin tüm dünyaya tanıtılmasını sağlar.
B) Farklı, din, dil ve ırktaki insanların kaynaşmasını sağlar.
C) Ülkeye binlerce insan sayesinde döviz girdisi sağlanır.
D) Ülkede ulaşım ve ticaret sektörlerinde canlılık meydana gelir.
7. Bir ülkeye giren veya bir ülkeden çıkan mal veya eşyalar üzerinden alınan verginin işlemiyle uğraşan devlet kuruluşunadenir?
Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin gelmesi uygundur?
A) Gümrük B) İthalat C) İhracat D) Sanayi

8. - Doğal bir limandır.
- Türkiye'nin en kuzey uç noktasında bulu nur.
- Çevresi dağlık olduğundan gelişmemiştir.
Yukarıda bazı özellikleri verilen kentimiz aşağıdakilerden hangisidir?
A) Samsun B) Sinop C) Zonguldak D) Trabzon
9. Dünya üzerindeki bazı bölgelerde nüfusun تنها olmasının temel sebebi aşağıdakiler den hangisidir?
A) Sanayileşmenin fazla olması
B) Yer altı kaynaklarının zengin olması
C) Doğal koşulların insan yaşamına uygun olmaması
D) Sıcaklık değerlerinin çok düşük olmaması
10. Bir ülkenin ticari faaliyetlerine bakarak **gelişmiş - sanayileşmiş** olduğunu nasıl söyleyebiliriz?
A) İthalatında en önemli paya ham maddeler sahip ise
B) İhracatında en önemli paya tarım ürünleri sahip ise
C) İthalatında en önemli paya sanayi ürünleri sahip ise
D) ihracatında en önemli paya hayvansal ürünler sahip ise
11. 1. Ormanlar
2. Yeraltı kaynakları
3. Su kaynakları
4. İş gücü
5. Sermaye
Yukarıda verilenlerden hangileri "doğal kaynak" değildir?
A) 1-2 B) 1-3 C) 2-3 D) 4-5
12. Aşağıda verilen ürün çiftlerinden hangisi Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerden değildir?
A) Pamuk - Fındık B) Konfeksiyon - Otomobil
C) İlaç - Silah D) Beyaz eşya - Ham maden
13. Dünya'da nüfus ve ekonomik faaliyetler dengeli bir şekilde dağılmamıştır. Kuzey Avrupa'da nüfus yoğundur. Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yer altı kaynakları zengindir.
B) Turizm faaliyetleri gelişmiştir.
C) Tarımsal alanlar geniştir.
D) Ticaret faaliyetleri gelişmiştir.
14. Kırgızistan'da çok gelişmiştir. Bu nedenle Türkiye buradan ham..... almaktadır. Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdakiler den hangisinin gelmesi uygundur?
A) Hayvancılık—Maden B) Tarım—Deri
C) Tarım—Meyve D) Hayvancılık—Deri
15. Aşağıdaki sanayi kollarından hangisi ülkemizde daha yaygındır?
A) Petro-kimya B) Elektrik-Elektronik
C) Otomotiv D) Gıda
16. I. Madalya kazanmak
II. Ülkemizin tanıtımını yapmak
III. Sporun gelişimini sağlamak
IV. Farklı kültürlerle tanışmak
Ülkemizin Olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapmak istemesinin en önemli nedeni yukarıdakilerden hangisidir?
A) I B) II C) III D) IV

17. Birçok vatandaşımızın başta Almanya olmak üzere çeşitli ülkelere göç etmesinin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sağlık B) Turizm C) Eğitim D) Ekonomi
18. Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı'nın kısa yazılışı aşağıdakilerden hangisidir?
A) TİKA B) TÜİE C) DİE D) TURSAB
19. I. Mevlana
II. Yunus Emre
III. Hacı Bektaş Veli
Yukarıdaki düşünürlerden hangileri, İnsan Sevgisini temel alan görüşleriyle dünyanın hayranlığını kazanmışlardır?
A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I , II ve III
20. Aşağıdakilerden hangisi gelişmiş ülkelerdeki nüfusun özelliklerinden biri **olamaz?**
A) Nüfus artış hızı yüksektir.
B) Eğitim düzeyi yüksektir.
C) Ortalama ömür uzundur.
D) Hizmet sektöründe çalışanlar çoktur.
21. Türkiye'nin **en uzun** ve **en kısa** kara sınırı aşağıdaki ülkelerden hangileriyledir?
En uzun En kısa
A) İran Ermenistan
B) Suriye Nahçıvan
C) Suriye Gürcistan
D) Yunanistan Bulgaristan
22. 1996 yılında "Dünya Nasreddin Hoca Kahkaha Yılı" olarak kabul eden kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?
A) UNESCO B) İLO C) IMF D) BM
23. 2000 yılından bu yana 12 Ekim tarihi, Birleşmiş Milletlerin aldığı kararla uluslararası "Doğal Aletleri Azaltma" günü olarak kabul edilmiştir. Aşağıdaki olaylardan hangisi doğal afet değildir?
A) Deprem B) Yağış
C) Volkan patlaması D) Heyelan
24. Erozyon, su kirliliği, küresel ısınma gibi çevre sorunlarını çözümü için uluslararası alanda iş birliği ve yardımlaşmaya ihtiyaç vardır. Aşağıdaki anlaşmalardan hangisi çevre sorunlarıyla ilgili uluslararası anlaşma değildir?
A) Hazar Denizi ve Karadeniz Ekoloji Zirvesi
B) Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi
C) Ramsar, Uluslararası Önemli Sulak Alanların Korunması
D) CeBIT Bilişim Eurasia
25. 17 Ağustos 1999 Marmara depreminde Türkiye'ye; Yunanistan, Pakistan, Japonya ve Almanya gibi birçok ülkeden kurtarma ekipleri gelmiştir. Yunanistan ve Pakistan depremlerinde de Türkiye'den bu ülkelere kurtarma ekipleri gönderilmiştir. Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi için bir örnek olabilir?
A) Toplumsal kalkınma B) Uluslararası dayanışma
C) Kültürel gelişme D) Evrensel kültür

26. 2010 yılı için Avrupa Birliği'nce, Kültür başkenti seçilen kentimiz aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ankara B) Bursa
C) İstanbul D) Antalya
27. Aşağıdaki ülkelerden hangisi yoğun nüfuslu değildir?
A) Hindistan B) Çin
C) Kanada D) Japonya
28. Sıcaklığın düşük olduğu yerlerde nüfus yoğunluğu azdır. Buna göre, aşağıdaki adalardan hangisinin nüfus yoğunluğu en azdır?
A) Grönland B) İngiltere
C) Madagaskar D) Filipinler
29. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin Dünya ülkeleri arasındaki önemini daha çok artırmıştır?
A) Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesi
B) Zengin yeraltı kaynaklarına sahip olması
C) Genç nüfusa sahip olması
D) Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü olması
30. Ticaret, Turizm, Ulaşım ve Haberleşme alanlarında çalışan insanlar hangi ekonomik sektör içerisinde değerlendirilir?
A) Hizmetler B) Sanayi
C) Tarım D) Endüstri
31. Depremi önlemek ve geciktirmek olanaksızdır. Fakat depremden korunmanın ve depremin oluşturacağı hasarı, can kaybını en aza indirmenin yolları vardır. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi depremden korunma yollarından biri değildir?
A) Binaların depreme dayanıklı olarak yapılması
B) Halkın deprem konusunda bilinçlendirilmesi
C) Deprem çantası hazırlanması
D) Binaların sağlam zeminler üzerine yapılması
32. I. Azerbaycan
II. Gürcistan
III. Özbekistan
IV. Kırgızistan
Yukarıda verilen ülkelerden hangisi Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanmış Türk Cumhuriyetlerinden biri değildir?
A) I B) II
C) III D) IV
33. Bir ülkenin başka bir ülkeden mal almasına ithalat, başka bir ülkeye mal satmasına ise ihracat denir. Buna göre, ülkemizin iklim şartları da düşünüldüğünde aşağıdaki ürünlerden hangisinin ithalatının daha fazla yapılması beklenir?
A) Fındık B) Muz C) Şeker Pancarı D) Zeytin
34. Büyük bir şirkette üst düzey yönetici olarak çalışan Ahmet Bey, gıda sektöründe çalışmaya karar veren şirketi için Türkiye'nin uygun bir yerinde salça fabrikası kurmak istemektedir. Ahmet Bey'in, iyi bir yönetici olarak böyle bir fabrikanın kurulmasında hangi faktörlere dikkat etmesigerekmemektedir?
A) Ham maddeye yakınlık
B) Ulaşım imkânlarının kolaylığı
C) Enerji kaynaklarına yakınlık
D) Turizm değerlerinin varlığı

35

Çevre sorunları doğadaki dengeyi bozarak insanlığın ve hayvanların geleceğini tehdit etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi çevre sorunlarında değildir?

- A) Tabiata zarar veren katı ve sıvı atıklar B) Küresel ısınma
C) Hava Kirliliği D) Sel Felaketi

36. Ayşe, bilgisayar ve elektronik alet kullanmaya, bozulan bir şeyi tamir etmeye ve çizim yapmaya meraklı biridir.

Ayşe'nin bu özelliklerine göre aşağıdaki hangi mesleği seçmesi, onun mesleğinde daha başarılı olmasını sağlayacaktır?

- A) Öğretmenlik B) Muhasebecilik
C) Yazarlık D) Bilgisayar Mühendisliği

37. "Batı ve Doğu Türkistan bölgesinde bulunan bağımsız ve özerk

devletlerle Türkiye çok yakın ve dostane ilişkiler kurmalıdır." diyen bir tarihçi bu görüşüne kanıt olarak aşağıdakilerden hangisini gösteremez?

- A) Nüfuslarının çoğunluğunu Türklerin oluşturması
B) Tarihi ve kültürel bağlarımızın olmasını
C) Bu ülkelerin yeraltı kaynakları bakımından zengin olmasını
D) "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" anlayışımızın olmasını

38. Türkiye'de Küçükbaş hayvancılık oldukça yaygındır. Ülkemizin büyük bölümünde yaz aylarının kurak geçmesi, buna bağlı olarak otların çabuk kuruması ve arazinin çoğunlukla engebeli olması küçükbaş hayvancılığın yaygın olarak yapılmasına neden olmuştur

Bu bilgilere göre aşağıdaki bölgelerimizin hangisinde küçükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılmaz?

- A) İç Anadolu B) Karadeniz
C) Akdeniz D) Güneydoğu Anadolu

39. Bugün ülkemizin sınırları dışında kalan birçok ülkede, tarihi ve kültürel mirasımıza ait pekçok örnekler bulunmaktadır.

Buna göre sınırlarımız dışında Türk kültürüne ait eserlerin olması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türklerin bayındırlık faaliyetlerinde bulunduğu
B) Bu yerlerin önceden Türk toprağı olduğu
C) Türklerin birçok ülke insanı ile tarihi bağlarının olduğu
D) Türklerin dünyanın tamamına hakim olduğu

40. Türkiye;

- Çeşitli sebze ve meyveleri
- Dokuma ve tekstil ürünlerini
- Bazı madenleri hammadde olarak (Krom, Bakır, Bor vb) ihraç etmektedir.

İhraç edilen ürünlere bakılarak ülkemizle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Önemli yeraltı kaynaklarına sahip olduğuna
B) Enerji ihtiyacının tamamını kendi kaynaklarından karşıladığına
C) Tarım ürünlerinde fazla üretime sahip olduğuna
D) Bazı madenlerini işlemeden ihraç ettiğine

Cevaplar :

1-D, 2-D, 3-A, 4-D, 5-C, 6-B, 7-A, 8-B, 9-C, 10-A, 11-D, 12-C
13-A, 14-D, 15-D, 16-B, 17-D, 18-A, 19-D, 20-A, 21-B, 22-A,
23-B, 24-D, 25-B, 26-C, 27-C, 28-A, 29-D, 30-A, 31-C, 32-B,
33-B, 34-A, 35-A, 36-D, 37-CB 38-39-D 40-B,